

20250541150

АГЕНЦИЈА ЗА ХРАНА И ВЕТЕРИНАРСТВО

Врз основа на член 57 став (1) алинеја 1 од Законот за ветеринарно здравство („Службен весник на Република Македонија” бр. 113/07, 24/11, 136/11, 123/12, 154/15 и 53/16), директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство, донесе

ГОДИШНА НАРЕДБА ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНИТЕ ВО 2025 ГОДИНА

Член 1

Општа одредба

Со оваа наредба се определуваат следните мерки за здравствена заштита на животните од заразни и паразитски болести кои треба да се извршат во 2025 година:

1. КАТЕГОРИЈА А БОЛЕСТИ

1.1 Класична чума кај свињите

Во текот на 2025 година на целата територија на Република Северна Македонија заради рано откривање на класична чума кај свињите, одгледувачите на свињи и други лица (превозници, ловци, полиција, лица одговорни или вработени во собирни центри, добиточни пазари, како и работници во кланиците) кои се во непосреден контакт со домашни и диви свињи, треба да ги пријават до официјалниот ветеринар и/или надлежното ветеринарно друштво сите случаи на присуство на клинички знаци на болеста или зголемена смртност (морталитет). Одгледувачите на свињи треба да водат и редовно (за секоја промена) да го ажурираат регистарот на одгледувалиште на свињи кој е даден во Прилог 2 од Правилникот за идентификација и регистрација на животни од видот свињи (*).

Активен надзор со клинички преглед на сите одгледувалишта на свињи и земање на примероци за докажување на отсуство на циркулација на вирусот на класична чума кај домашните и дивите свињи, ќе се спроведува согласно Одлуката за надзор на класична чума кај свињите, донесена од директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство (во натамошниот текст: Агенцијата). Со активниот надзор ќе бидат опфатени сите категории на одгледувалишта на свињи во периодот од 15 март до 1 декември 2025 година.

Ловечките друштва, корисниците на дивечот во ловиштата, управувачите на ловиштата и Националните паркови треба да ја пријават секоја најдена, угината или застрелана дива свиња до надлежно ветеринарно друштво и надлежен официјален ветеринар. За секоја пријава на угината дива свиња пријавена од физичко или правно лице (ловечки друштва, корисници на дивеч во ловиштата, управувачи на ловиштата, собирачи на шумски плодови и други лица кои се движат низ шумите), од страна на Агенцијата се врши исплата на надомест согласно Одлуката за висината на надоместоците за спроведување на активности од јавен интерес од областа на здравствената заштита на животните, донесена од Владата на Република Северна Македонија.

Во случај на сомнеж од секоја пронајдена угината или застрелана дива свиња треба да се земат примероци и да се достават на дијагностичко испитување. Примероците за испитување треба да се придружени со пропратно писмо и пополнет образец за испраќање на примероци за испитување на присуство на вирусот на класична чума кај свињите, добиени преку Информациониот систем на Агенцијата за храна и ветеринарство (во натамошниот текст: ИСАХВ).

Податоците за земените примероци и извршениот клинички преглед на свињи треба да се внесат во ИСАХВ во рок од два работни дена.

Трошоците за клиничкиот преглед во случај на сомнеж на одгледувалиште, земањето, испраќањето и дијагностичкото испитување на примероци се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

1.2. Африканска чума кај свињите

Во текот на 2025 година на целата територија на Република Северна Македонија ќе се спроведуваат мерки за пасивен надзор односно докажување на отсуство/присуство на причинителот на болеста африканска чума кај свињите согласно Одлуката за надзор на африканската чума кај свињите, донесена од директорот на Агенцијата. Одгледувачите на свињи и други лица (превозници, ловци, полиција, лица одговорни или вработени во собирни центри, добиточни пазари, како и работници во кланиците) кои се во непосреден контакт со домашни и дивни свињи, треба да ги пријават до официјалниот ветеринар и/или надлежното ветеринарно друштво сите случаи на присуство на клинички знаци на болеста или зголемена смртност (морталитет). Одгледувачите на свињи треба да водат и редовно (за секоја промена) да го ажурираат регистарот на одгледувалиште на свињи кој е даден во Прилог 2 од Правилникот за идентификација и регистрација на животни од видот свињи (*).

Во случај на сомнеж на болеста се врши клинички преглед и земаат примероци за дијагностичко испитување за утврдување на присуство/отсуство на вирусот на африканска чума кај домашните и дивите свињи. За потребите на надзорот треба да се земаат и испитуваат примероци од угинати свињи на одгледувалиштата. Надзорот ќе се врши на сите категории на одгледувалишта на свињи во период од 15 март до 1 декември 2025 година. Надзорот кај домашните и дивите свињи ќе се врши согласно Одлуката за надзор на африканска чума кај свињите, донесена од директорот на Агенцијата.

Одгледувалиштата на свињи со повеќе од 1001 свиња на неделно ниво треба да доставуваат примероци за дијагностичко испитување од угинати свињи, а малите комерцијални свињарски фарми треба да испраќаат примероци на дијагностичко испитување од угинати свињи на месечно ниво, додека малите некомерцијални одгледувалишта треба да доставуваат примероци од секоја угината свиња.

Ловечките друштва, корисниците на дивеч во ловиштата, управувачите на ловиштата и Националните паркови треба да ја пријават секоја најдена, угината или застрелана дива свиња до надлежно ветеринарно друштво и надлежен официјален ветеринар. За секоја пријава на угината дива свиња пријавена од физичко или правно лице (ловечки друштва, корисници на дивеч во ловиштата, управувачи на ловиштата, собирачи на шумски плодови и други лица кои се движат низ шумите), од страна на Агенцијата се врши исплата на надомест согласно Одлуката за висината на надоместоците за спроведување на активности од јавен интерес од областа на здравствената заштита на животните, донесена од Владата на Република Северна Македонија.

Во случај на сомнеж од секоја пронајдена угината или застрелана дива свиња треба да се земат примероци и да се достават на дијагностичко испитување. Примероците за испитување треба да се придружени со пропратно писмо и пополнет образец за испраќање на примероци за испитување на присуство на вирусот на африканска чума кај свињите добиени преку ИСАХВ.

Трошоците за клиничкиот преглед во случај на сомнеж на одгледувалиште, земањето, испраќањето и дијагностичкото испитување на примероци од трупови на угинати свињи од одгледувалиштата се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

Податоците за извршениот клинички преглед на одгледувалиште и земањето на примероците треба да се внесат во ИСАХВ во рок од два работни дена.

1.3. Класична чума кај живината (Авијарна инфлуенца – птичји грип)

Во текот на 2025 година заради утврдување на присуство односно отсуство на инфекции на авијарна инфлуенца од поттипови Н5 и Н7 кај различни видови живина (кокошки, мисирки, бисерки, фазани, еребици и потполошки) и ноџи ќе се спроведе активен серолошки надзор, додека пасивниот надзор се одвива во текот на целата година преку пријавување на сомнеж за постепено на клинички знаци односно пријавување на угината живина. Надзорот треба да се спроведува кај сите категории на живина одгледувана интензивно (комерцијално) и екстензивно (некомерцијално), живина чувана во заробеништво (живина различна од живина која се чува во кафези или друг затворен/ограден простор), како и кај дивата живина на локалитети во непосредна близина на реки, езера и други водни површини согласно Програмата за надзор на авијарна инфлуенца кај живината и дивите птици (*) и Правилникот за мерки за сузбивање и искоренување на авијарна инфлуенца (*).

Активностите од ставот 1 на оваа потточка се спроведуваат во текот на целата година особено во периодите на зголемен ризик од внес и појава на болеста.

Земањето примероци и дијагностичките испитувања на авијарна инфлуенца кај живината се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

Податоците за земените примероци треба да се внесат во ИСАХВ во рок од два работни дена.

1.4. Њукастелска болест

Во текот на 2025 година на територијата на Република Северна Македонија живината во комерцијални и некомерцијални одгледувалишта треба да се вакцинира против њукастелска болест согласно планот за вакцинација, два пати годишно, со вакцина согласно Прилог 5 од Правилникот за условите за ставање во промет на живина и јајца за ведење (*). Вакцинацијата ја вршат овластените ветеринарни друштва, согласно упатството од производителот на вакцината и Правилникот за мерки за сузбивање и искоренување на њукастелска болест (*).

Податоците за извршената вакцинација треба да се внесат во ИСАХВ во рок од два работни дена.

Во комерцијалните јата на кокошки несилки и родителските јата вакцинацијата против њукастелска болест треба да се изврши во периодот од првата до 20 недела, а во зависност од епидемиолошката состојба и во периодот на носење.

Кај бројлерските јата вакцинацијата против њукастелска болест треба да се изврши најмалку еднаш во турнус до седмиот ден, а во зависност од епидемиолошката состојба и два пати во турнус. Трошоците за вакцинација на живината во комерцијалните јата, јатата на кокошки несилки, родителските и бројлерските јата се на товар на сопствениците.

Во случај на потврда на болеста, ќе се применат мерките пропишани во Правилникот за мерки за сузбивање и искоренување на њукастелска болест (*). За живината која е убиена и нештетно отстранета заради сузбивање на њукастелска болест, на сопственикот на живината, согласно член 49 став (3) од Законот за ветеринарно здравство, му се исплаќа надомест на штета. Доколку живината не била вакцинирана, нема да биде исплатен надомест на штета.

Со цел проверка на имунитетот кај сите категории на вакцинирана живина одгледувана интензивно (комерцијално) и екстензивно (некомерцијално), во текот на 2025 година треба да се спроведе активен и пасивен надзор со дијагностичко испитување. Спроведувањето на активниот и пасивниот надзор за утврдување на присуство/отсуство на болеста ќе се врши согласно Одлуката за надзор и проценка на ефикасност на вакцинација против њукастелска болест, донесена од директорот на Агенцијата.

Трошоците за земање, испраќање и дијагностичко испитување на примероци за њукастелска болест се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година. Податоците за извршените активности треба да се внесат во ИСАХВ во рок од два работни дена.

1.5. Надзор на болести кај диви птици

Ловечките друштва, корисниците на дивеч во ловиштата, управувачите на ловиштата, зоолошки градини и Националните паркови треба да ја пријават секоја најдена угината дива птица до надлежниот официјален ветеринар кој ќе земе примероци за дијагностичко испитување.

1.6. Спроведување на мониторинг на Категорија А листа на болести

Во текот на 2025 година за одржување на статус на земја слободна од одредени болести, како и заради утврдување на присуство или отсуство на причинителите на одредени особено опасни болести кај животните согласно член 49 став (2) точка а) од Законот за ветеринарно здравство, Агенцијата ќе спроведе серолошки мониторинг и/или надзор, како и дијагностичко испитување на следните болести:

- лигавка и шап;
- чума кај мали преживари кај домашни и диви животни;
- болест на чвореста кожа кај говедата и
- сипаници кај мали преживари кај домашни и диви животни.

Вакцинација против болестите лигавка и шап, болест на чвореста кожа кај говедата, чума кај мали преживари и сипаници кај мали преживари кај домашни и диви животни, не се спроведува на целата територија на Република Северна Македонија, туку во одредени региони во случај на појава на болеста и тоа само со одобрување од директорот на Агенцијата како мерка за контрола на болеста и тоа како итна, заштитна или супресивна вакцинација.

Серолошкиот мониторинг ќе се спроведе со земање и дијагностичко испитување на статистички валиден примерок од архивираните примероци земени во рамките на програмите за контрола, сузбивање и искоренување и одлуките за надзор на болести кај животните.

Со цел обезбедување на интегриран надзор на болести како што се чума кај мали преживари и сипаници кај овци и кози за кои постои зголемен ризик од појавување во Република Северна Македонија како резултат на нивно присуство во соседните земји потребно е да се спроведат активности за рано откривање на евентуалната појава на некоја од овие болести на територијата на државата. Активностите ќе се спроведуваат во текот на целата година согласно програми за рано откривање на болести кај животните, донесени од директорот на Агенцијата.

Преку спроведувањето на активностите предвидени со програмите од ставот 4 на оваа потточка ќе се подобри свесноста кај одгледувачите на овци и кози за ризиците и начините на внесување на болеста во одгледувалиштата, како и евентуалните штетни последици кои би произлегле од појавување на болеста.

Трошоците за спроведување на активностите од ставовите 1 и 2 на оваа потточка се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

Податоците за извршените активности треба да се внесат во ИСАХВ во рок од два работни дена.

2. КАТЕГОРИЈА В БОЛЕСТИ

2.1 Бруцелоза кај овци и кози

Во текот на 2025 година мерките за надзор, контрола и искоренување на бруцелоза кај овци и кози треба да се вршат согласно Програмата за сузбивање и искоренување на бруцелоза кај овците и козите, со серолошко испитување на сите животни постари од шест месеци, освен на животни кои претходната година биле вакцинирани, а се помлади од 18 месеци.

Позитивните овци и кози на бруцелоза по добивањето на резултатот, треба да бидат заклани или еутаназирани и нештетно отстранети. На сопственикот на животните, согласно член 49 став (3) од Законот за ветеринарно здравство, за одземените грла му се исплаќа надомест на штета. Останатите животни од одгледувалиштето кое е под службен надзор, односно рестриктивни мерки, можат да се движат само директно во кланица, придружени со сертификат за здравствена состојба на животните издаден од надлежното ветеринарно друштво и со решение од официјален ветеринар.

Вадењето крвни проби ќе се врши со вакумтајнери. Пакувањето и транспортот на примероците ќе се врши на начин како што се постапува со инфективен материјал.

За крвните проби кои се несоодветни за дијагностичко испитување Агенцијата нема да исплати надомест. Од овие животни треба повторно да се извади крв за дијагностичко испитување за што треба да се извести надлежниот официјален ветеринар.

Лабораторијата за дијагностичко испитување треба да чува по 500 примероци од секој регион најмалку една година од датумот на издавање на резултатот. Селекцијата на примероци од крв кои ќе се чуваат се врши по случаен избор, со што се обезбедува статистички валиден примерок.

Вакцинација на овци и кози против болеста бруцелоза ќе се врши на сите овци и кози на возраст од три до шест месеци во населените места дадени во Прилог 1, кој е составен дел на оваа наредба.

Активностите од оваа потточка ќе се спроведат во период од 15 март до 1 декември 2025 година, додека ретестирање во позитивните и сомнителните одгледувалишта ќе се врши во текот на целата година.

Вакцинацијата, земањето на проби и дијагностичките испитувања се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

Податоците за извршените активности треба да се внесат во ИСАХВ во рок од два работни дена. Надлежното ветеринарно друштво треба да изврши ажурирање на бројната состојба на животните и да ги внесе податоците во ИСАХВ во рок од два работни дена. Доколку ветеринарното друштво не изврши ажурирање на бројната состојба на животните, Агенцијата нема да му исплати надомест за извршените активности.

2.2 Бруцелоза кај говеда

Во текот на 2025 година мерките за надзор, контрола и искоренување на бруцелоза кај говедата треба да се вршат согласно Програмата за сузбивање и искоренување на бруцелоза кај говедата.

Вадењето крвни проби ќе се врши со вакумтајнери. Пакувањето и транспортот на примероците ќе се врши на начин како што се постапува со инфективен материјал. За крвните проби кои се несоодветни за дијагностичко испитување Агенцијата нема да исплати надомест. Од овие животни треба повторно да се извади крв за дијагностичко испитување за што треба да се извести надлежниот официјален ветеринар.

На сопственикот на животните, согласно член 49 став (3) од Законот за ветеринарно здравство, во случај на потврда на болест за одземените животни му се обезбедува надомест на штета. Останатите животни од одгледувалиштето кое е под службен надзор, односно рестриктивни мерки, можат да се движат само директно во кланица, придружени со сертификат за здравствена состојба на животните издаден од надлежното ветеринарно друштво и со решение од официјален ветеринар.

Лабораторијата за дијагностичко испитување треба да чува по 500 примероци од секој регион најмалку една година сметајќи од датумот на издавање на резултатот. Селекцијата на крвни проби се врши по случаен избор, со што се обезбедува статистички валиден примерок.

При спроведувањето на активностите од оваа потточка, надлежното ветеринарно друштво треба да изврши ажурирање на бројната состојба на животните и да ги внесе податоците во рок од два работни дена во ИСАХВ. Доколку ветеринарното друштво не изврши ажурирање на бројната состојба на животните Агенцијата нема да му исплати надомест за извршените активности.

Земањето на крвни проби и дијагностичко испитувања се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

Податоците за земените примероци треба да се внесат во ИСАХВ во рок од два работни дена.

Активностите од оваа потточка се спроведуваат во период од 15 март до 1 декември 2025 година, додека ретестирање на позитивните и сомнителните одгледувалишта ќе се врши во текот на целата година.

2.3 Туберкулоза

Во текот на 2025 година мерките за надзор, контрола и искоренување на туберкулоза кај говедата треба да се вршат согласно Програмата за сузбивање и искоренување на туберкулозата кај говедата.

На сопственикот на животните, согласно член 49 став (3) од Законот за ветеринарно здравство, за одземените грла му се исплаќа надомест на штета. Останатите животни од одгледувалиштето кое е под службен надзор, односно рестриктивни мерки, можат да се движат само директно во кланица, придружени со сертификат за здравствена состојба на животните издаден од надлежното ветеринарно друштво и со решение од официјален ветеринар.

Трошоците за туберкулинизацијата со единечен интракутан тест се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година во висина од 50% од вкупната цена согласно Одлуката за висината на надоместоците за спроведување на активности од јавен интерес од областа на здравствена заштита на животните, донесена од Владата на Република Северна Македонија, а останатите 50% се на товар на сопственикот на животните.

Податоците за земените примероци треба да се внесат во ИСАХВ во рок од два работни дена.

Спроведувањето на компаративен интракутан туберкулински тест, земањето на примероци и други дијагностички испитувања се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

При спроведувањето на активностите од оваа потточка, надлежното ветеринарно друштво треба да изврши ажурирање на бројната состојба на животните и да ги внесе податоците во рок од два работни дена во ИСАХВ. Доколку ветеринарното друштво не изврши ажурирање на бројната состојба на животните Агенцијата нема да му исплати надомест за извршените активности.

Активностите од оваа потточка се спроведуваат во период од 15 март до 1 декември 2025 година, додека ретестирањата на позитивните и сомнителните одгледувалишта ќе се вршат во текот на целата година.

Со цел обезбедување на контрола на квалитетот на спроведената туберкулинизација по случаен избор по региони ќе се спроведе постапка за верификација на утврдената преваленца на болеста туберкулоза кај говедата.

2.4 Беснило

2.4.1 Беснило кај диви животни

Во текот на 2025 година мерките за следење и контрола на беснило кај дивите животни треба да се спроведуваат во согласност со Правилникот за начинот и постапката за пријавување на беснило кај домашни и диви животни и мерки кои треба да се преземат за сузбивање и искоренување на беснилото.

Сите пронајдени угинати животни или усмртени од возила: лисици, волци, мечки, шакали, јазовци, кунџи и други диви месојади, како и животните сомнителни на беснило (кои покажуваат клинички знаци на болеста), треба веднаш да се пријават до најблиското ветеринарно друштво или до официјалниот ветеринар, кои треба да земат примероци за дијагностичко испитување.

За секоја успешна пријава на угинато животно (пријавата се смета за успешна доколку е земен примерок за дијагностичко испитување) од страна на надлежно ветеринарно друштво и/или надлежен официјален ветеринар, Агенцијата исплаќа надомест. Примероци не треба да се земаат од угинати животни во фаза на распаѓање, како и од трупови неупотребливи за дијагностичко испитување (уништени од моторни возила, изедени од други животни и сл.).

Трошоците за спроведување на активностите се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

2.4.2 Беснило кај домашни миленици и бездомни кучиња

Во текот на 2025 година мерките за следење и контрола на беснило кај домашни миленици и бездомни кучиња треба да се спроведуваат во согласност со Правилникот за начинот и постапката за пријавување на беснило кај домашни и диви животни и мерки кои треба да се преземат за сузбивање и искоренување на беснилото.

На целата територија на Република Северна Македонија сите домашни миленици (кучиња и мачки) и бездомните животни кои се привремено задржани во прифатилиштата и вратени на локацијата на заловување треба да се вакцинираат против беснило. Вакцинацијата против беснило се врши само доколку животните се идентификувани со микрочип согласно Правилникот за идентификација и регистрација на домашните миленици.

Пред вакцинацијата против беснило, домашните миленици и бездомните кучиња треба да се дехелментизираат со средство кое согласно упатството на производителот, делува против причинителот на ехинококозата.

Трошоците за идентификација и регистрација, третманот против екто и едно паразити и вакцинацијата против беснило кај бездомните кучиња се на товар на општините, општините во град Скопје и градот Скопје.

Трошоците за идентификација и регистрација, третманот против екто и едно паразити и вакцинацијата против беснило на домашни миленици се на товар на сопствениците на животните, согласно Одлуката за висината на надоместоците за спроведување на активности од јавен интерес од областа на здравствена заштита на животните, донесена од Владата на Република Северна Македонија.

Ветеринарните друштва треба да ги внесат податоците за извршената идентификација, вакцинација против беснило и дехелментизација на домашните миленици во ИСАХВ, во рок од два работни дена.

За сопствениците на домашни миленици кои не ги вакцинирале своите домашни миленици во текот на 2025 година, од страна на Агенцијата се подготвува извештај и за истиот се известуваат официјалните ветеринари.

Трошоците за земање, испраќање и дијагностичко испитување на примероци од домашни миленици и бездомни кучиња, како и надоместокот за пријава на угинато животно се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

3. КАТЕГОРИЈА С БОЛЕСТИ

3.1 Син јазик

Во текот на 2025 година поради неповолната епидемиолошка состојба со болеста син јазик кај овци и кози поради потврда на нов серотип 8 на територијата на Република Северна Македонија, а со цел да се намалат можните губитоци од понатамошно ширење на болеста потребно е да се зајакне системот за рано откривање преку навремено пријавување на сите сомнителни случаи на болеста (пасивен надзор).

Со цел утврдување на циркулација на вирусот или евентуално детекција на нови серотипови на болеста син јазик од страна на Агенцијата ќе се спроведе активен надзор на болеста син јазик на контролни животни и за истиот ќе се достават упатства до надлежните ветеринарни друштва.

Одгледувачите на овци и кози треба да обезбедат заштита на одгледувалиштата каде престојуваат животните и третирање на истите со средство за дезинсекција или репелент и поставување на мрежи на отворите од објектите каде престојуваат животните кој спречуваат влез на мушички (куликоиди) на одгледувалиштата.

Трошоците за земање на примероци и дијагностичко испитување на болеста син јазик кај говеда, овци и кози се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

3.2 Ехинококоза

Во текот на 2025 година треба да се изврши третманот на кучињата против ехинококоза пред вакцинација против болеста беснило со одобрени ветеринарно – медицински препарати за таа намена. Превентивната дехелментизација се врши најмалку четири пати годишно, односно на секои три месеци во согласност со упатството за употреба на ветеринарно – медицинскиот препарат од производителот.

Во случај на наод на патоанатомски промени на линија на колење или објект за обработка на дивеч кои укажуваат на ехинококоза, официјалниот ветеринар треба да достави примероци од органите на кои се утврдени промените (бел дроб, црн дроб и други). Примероците се земаат од најмалку две животни кои припаѓаат на исто одгледувалиште и се доставуваат до лабораторијата од членот 8 од оваа наредба.

Доколку при колењето за домашна употреба или обработка на дивеч за сопствени потреби се забележат промени на органите кои упатуваат на ехинококоза, одгледувачите и ловциите треба да го известат надлежниот официјален ветеринар кој треба да земе и испрати примероци за дијагностичко испитување до лабораторијата од членот 8 од оваа наредба.

Трошоците за земањето и дијагностичко испитување на примероците се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

Трошоците за третман на кучињата против ехинококоза се на товар на сопствениците на кучињата.

4. КАТЕГОРИЈА D БОЛЕСТИ

4.1 Антракс

Во текот на 2025 година во населените места дадени во Прилог 2, кој е составен дел од оваа наредба, треба да се изврши превентивна вакцинација на говедата, овците, козите, копитарите и свињите против антракс, согласно упатството за употреба на ветеринарно – медицинскиот препарат од производителот, најдоцна до 31 мај.

Сертификат за здравствена состојба за животните се издава само доколку животните се вакцинирани, најмалку две недели пред движењето во дистриктите дадени во Прилог 2 од оваа наредба. Нововнесените животни, како и подмладокот што ќе се обнови, треба да се вакцинира согласно упатството за употреба на ветеринарно – медицинскиот препарат од производителот.

Трошоците за вакцинацијата против антракс се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

4.2 Инфективна анемија кај копитарите (ИАК)

Во текот на 2025 година треба да се спроведе надзор на болеста инфективна анемија кај копитарите (ИАК).

Сертификат за здравствена состојба за копитарите се издава само доколку копитарите ги исполнуваат следните барања:

- животните не треба да покажуваат клинички знаци на ИАК 48 часа пред движењето;
- да нема ниту еден потврден случај на ИАК во одгледувалиштата или други објекти каде животните престојувале и
- животните треба да бидат тестирани на ИАК со негативен резултат.

Лабораторискиот резултат е валиден 30 дена од издавањето. По овој период за издавање на нов здравствен сертификат животните треба повторно да се тестираат.

За копитарите кои се одземени и нештетно отстранети заради сузбивање на ИАК, на сопственикот на животните, согласно член 49 став (3) од Законот за ветеринарно здравство, му се испраќа надомест на штета.

Податоците за земените примероци треба да се внесат во ИСАХВ во рок од два работни дена.

Трошоците за земање на примероци и дијагностичко испитување на ИАК при движење на животните, се на товар на сопственикот на животното.

Во случај на пријава на сомнеж на ИАК трошоците за земање на примероци и дијагностичко испитување се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

4.3 Американска чума на пчелно легло, варооза, ноземоза и инфестација со *Aethina tumida* (мала пчелна бубачка) и *Tropilaelaps* spp.

Во текот на 2025 година во случај на пријава на сомнеж на американска чума на пчелно легло, варооза, ноземоза и инфестација со *Aethina tumida* (мала пчелна бубачка) и *Tropilaelaps* spp. надлежно ветеринарно друштво треба да изврши клинички преглед на сите пчелни легла во пчеларникот во присуство на официјален ветеринар. Од сите сомнителни пчелни семејства се земаат примероци и се испраќаат на дијагностичко испитување.

На сопственикот на пчели, при сузбивањето на болеста американска чума на пчелното легло, му се обезбедува надомест на штета согласно член 49 став (3) од Законот за ветеринарно здравство.

Во периодот од август до септември 2025 година, во зависност од временските услови на терен (отсуство на врнежи и температура над 15°C) ќе се спроведува клинички преглед на пчелните легла.

Трошоците за клинички преглед на пчелните легла во висина утврдена согласно Одлуката за висината на надоместоците за спроведување на активности од јавен интерес од областа на здравствена заштита на животните, донесена од Владата на Република Северна Македонија се на товар на сопственикот на пчелите.

Трошоците за земање, пакување, испраќање и дијагностичкото испитување на примероците се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

Податоците за земените примероци треба да се внесат во ИСАХВ во рок од два работни дена од земање на примероците.

5. КАТЕГОРИЈА Е БОЛЕСТИ

5.1 Западно нилска треска кај живина

Во текот на 2025 година со цел утврдување на епидемиолошката состојба на западно нилска треска кај живината треба да се спроведе надзор со дијагностичко испитување за утврдување на антитела на присуство на болеста.

Примероците земени во рамките на спроведување на надзорот за авијарна инфлуенца или њукастелска болест ќе се искористат за дијагностичко испитување на западно нилска треска кај живина со определување на статистички валиден примерок.

Надзорот ќе се спроведува во период од 15 март до 1 декември 2025 година.

Во зависност од епидемиолошката состојба ќе се спроведе и мониторинг на комарци - вектори за присуство на вирусот на западно нилска треска. Мониторингот ќе вклучува утврдување на присуство на вирусот во векторите. Поставувањето на мамките ќе се спроведува два пати месечно, на секои 14 дена во период од јуни до септември 2025 година.

Податоците за извршените активности треба да се внесат во ИСАХВ во рок од два работни дена.

Трошоците за дијагностичко испитување на западно нилска треска кај живина и за мониторинг на комарци - вектори се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

6. ДРУГИ ЗАРАЗНИ И ПАРАЗИТСКИ БОЛЕСТИ КАЈ ЖИВОТНИТЕ

6.1 Салмонела (предизвикана од соеви на *Salmonella spp.* согласно Националниот план за контрола на салмонела кај живината)

Во текот на 2025 година мерките за надзор, контрола и искоренување на салмонела кај кокошки несилки, матични јата, бројлери и инкубаторски станици ќе се вршат согласно Правилникот за начинот на вршење на официјални контроли на салмонела и други одредени алиментарни интоксикации (*) и Националниот контролен план за намалување на присуството на салмонелозата кај живина и инкубаторски станици (*Gallus gallus* и *Coturnix coturnix*) во Република Северна Македонија за период од 2023 - 2027 година, донесен од директорот на Агенцијата.

Трошоците за испитување на салмонела се на товар на сопственикот на животните, со исклучок на официјалните примероци земени од страна на официјален ветеринар кои се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

6.2 Лајшманиоза

Во текот на 2025 година сите кучиња кои се заловени и привремено сместени во прифатилишта во согласност со член 28 од Законот за заштита и благосостојба на животните треба да се испитаат на болеста лајшманиоза.

Тестирањето на лајшманиоза се врши со акредитирана метода од страна на одобрена/овластена лабораторија за дијагностичко испитување на заразни и паразитски болести кај животните.

Тестирањето на бездомните кучиња се прави пред да се извршат другите превентивни мерки (вакцинација, дехелминтизација, кастрација и стерилизација). Во случај на серонегативен резултат со акредитиран метод, а доколку кучето покажува клинички знаци на болеста лајшманиоза, тогаш треба повторно да се тестира со молекуларен метод.

Бездомните кучиња кои се позитивни на лајшманиоза се евтаназираат веднаш со одобрен ветеринарно – медицински препарат за таа намена.

При вдомување на кучињата потребно е прифатилиштата да обезбедат пасош за домашни миленици во кој ќе се наведат податоците за новиот сопственик.

Бездомните кучиња кои се вдомени или вратени во реонот на заловување, треба да се идентификувани со микрочип, тестирани на лајшманиоза со негативен резултат, стерилизирани/кастрирани, вакцинирани против беснило и дехелминтизирани, а податоците за вакцинација да се внесат во ИСАХВ.

Бездомните кучиња кои се вдомени или вратени во реонот на заловување треба дополнително видливо да се обележат со ушна маркица во бела боја на која е впишана ознаката на општината согласно ознаките на општините кои се дадени во Прилог 3, кој е составен дел на оваа наредба и единствен растечки број (бела боја ќе се користи само во 2025 година).

Во случај на незадоволителен наод од тестирање со акредитиран метод на лајшманиоза кај заловени регистрирани кучиња затекнати на јавни површини без присуство на сопственикот, прифатилиштето треба да го информира сопственикот за ризиците и последиците од чување на куче заболено од лајшманиоза.

Во случај на серонегативен резултат со акредитиран метод, а доколку кучето покажува клинички знаци на болеста лајшманиоза, тогаш кучето треба повторно да се тестира со молекуларен метод или повторно да се тестира по три месеци.

Сопственикот на кучето треба да потпише Изјава за чување на куче кое е заболено од лајшманиоза, дадена во Прилог 4, кој е составен дел од оваа наредба. Доколку не постои можност за лечење, позитивните регистрирани кучиња се евтаназираат со одобрен ветеринарно – медицински препарат за таа намена.

Регистрираните кучиња кои се позитивни на лајшманиоза треба да се третираат против екто паразити со средства кои делуваат репелентно на песочните мушички и да се третираат под официјален надзор. Официјалниот надзор вклучува:

- достава на месечен извештај за спроведената терапија од надлежното ветеринарно друштво до официјалниот ветеринар и
- контрола на лице место (он - спот контрола) доколку официјален ветеринар смета дека е потребно.

Податоците за дехелминтизација и тестирање за присуство на лајшманиоза кај кучињата треба да се внесат во ИСАХВ во рок од два работни дена.

Прифатилиштата односно надлежните ветеринарни друштва кои имаат договор со прифатилиштата ги внесуваат податоците во ИСАХВ во рок од два работни дена.

Трошоците за превентивните мерки (вакцинација, дехелминтизација, кастрација и стерилизација, идентификација и регистрација, испитување на лајшманиоза, еутаназија и нештетно отстранување) на бездомните кучиња се на товар на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

Трошоците за дијагностичките испитувања, лекување, еутаназија и нештетно отстранување се на товар на сопствениците на регистрирани кучиња.

6.3 Цистицеркоза

Во текот на 2025 година доколку на линија на колење се утврдат промени карактеристични за цистицеркоза треба да се земат примероци за дијагностичко испитување. Во случај да се утврдат промени кај животните кои што потекнуваат од исто одгледувалиште треба да се земат примероци од најмалку две животни.

Официјалниот ветеринар треба да земе примероци од мускулите на кои што се утврдени промените и истите да ги испрати на дијагностичко испитување до лабораторијата од членот 8 од оваа наредба.

Официјалните ветеринари во одобрени објекти и оператори со храна од животинско потекло – кланици за домашни чапункари треба да водат евиденција за секој утврден случај на цистицеркоза.

Земањето на примероци и дијагностичката дијагностика се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

6.4 Трихинелоза

6.4.1 Трихинелоза кај диви свињи

Во текот на 2025 година ловечките друштва, корисниците на дивеч во ловиштата, управувачите на ловиштата и Националните паркови треба да ги пријават сите застрелани диви свињи за испитување на присуство на трихинелоза и преку надлежните ветеринарни друштва да испратат примероци (мускулен дел од дијафрагма, мускулатура од предна нога и јазик) за дијагностичко испитување до лабораторијата од членот 8 од оваа наредба.

Трошоците за дијагностичко испитување се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

6.4.2 Трихинелоза кај домашни свињи

Во текот на 2025 година обемот на испитување на присуството на трихинелоза кај домашните свињи се врши согласно Правилникот за посебни барања за контрола на *Trichinella* во месото (*).

Трошоците за земањето и испраќањето на примероци и дијагностичко испитување се на товар на сопствениците/одобрени објекти и оператори со храна од животинско потекло – кланици за домашни чапункари.

Оваа активност се спроведува во текот на целата година и е под надзор на официјалниот ветеринар надлежен за кланицата за домашни чапункари кој составува записник за земање на примероци со кој се испраќаат примероците за испитување на трихинелоза во лабораторијата.

Сопственикот треба да го извести надлежното ветеринарно друштво најмалку 48 часа пред колењето на свињите за домашна употреба за да се изврши испитување на присуство на трихинелоза.

6.5 Туларемија, хеморагична болест кај зајациите и миксоматоза

Во текот на 2025 година ловечките друштва, корисниците на дивеч во ловиштата, управувачите на ловиштата, Националните паркови и Јавното претпријатие за државни патишта треба да ги пријават сите угинати зајаци најдени на ловиштата или на патиштата и преку надлежните ветеринарни друштва да ги испратат на дијагностичко испитување на туларемија, хеморагична болест кај зајациите и миксоматоза.

Трошоците за дијагностичко испитување се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

6.6 Ентеротоксемија кај овци и кози

Во текот на 2025 година заради подобрување на епизоотиолошката состојба со болеста ентеротоксемија и намалување на економските штети кај овците и козите, во 2025 година треба да се изврши задолжителна вакцинација на сите овци и кози против ентеротоксемија. Надлежното ветеринарно друштво треба да изврши ажурирање на бројната состојба на овците и козите и да ги внесе податоците во ИСАХВ.

Трошоците за еднократна вакцинација се на товар на одгледувачот на животните.

Податоците за земените примероци треба да се внесат во ИСАХВ во рок од два работни дена од земање на примероците.

7. ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ КАЈ АКВАКУЛТУРАТА И РИБОЛОВНИ ВОДИ

7.1 Болести кај пастрмките: вирусна хеморагична септикемија (ВХС) и инфективна хематопоемска некроза (ИХН)

Во текот на 2025 година сите одгледувалишта за животни од аквакултура треба да воведат биосигурносни мерки со цел намалување на ризикот и заштита од влез и ширење на патогени причинители. Во сите одгледувалишта за животни од аквакултура треба да се изврши официјална контрола еднаш годишно. Во период од ноември до декември 2025 година ќе се спроведе мониторинг за присуство на болестите ВХС/ИХН со земање на примероци од рибите во објектите за производство и промет на аквакултура, од официјален ветеринар.

Со официјалната контрола треба да се утврди зголемена смртност во одгледувалиштата на аквакултура и промени во здравствената состојба (промени на кожата, крварења, температура на водата, невообичаено однесување и сл.).

Трошоците за земањето примероци и дијагностичките испитувања за ВХС/ИХН се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

7.2 Кои херпес вирус кај крап (КХВ)

Во текот на 2025 година сите одгледувалишта за животни од аквакултура треба да воведат биосигурносни мерки со цел намалување на ризикот и заштита од влез и ширење на патогени причинители и да се изврши официјална контрола и земање на примероци од рибите во објектите за производство и промет на аквакултура.

Земањето на примероци и бројот на примероци за испитување на КХВ треба да се спроведе во периодот од мај до септември 2025 година од официјален ветеринар.

Со официјалната контрола треба да се утврди зголемена смртност во одгледувалиштата на аквакултура и промени во здравствената состојба (промени на кожата, крварења, температура на водата, невообичаено однесување и сл.).

Трошоците за земањето примероци и дијагностичките испитувања за КХВ се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

7.3 Останати болести кај рибите

Во текот на 2025 година заради контрола и надзор на заразната некроза на панкреасот кај пастрмките треба да се изврши дијагностичко испитување на подмладокот во јуни, а на матичното јато во декември.

Заради контрола и надзор на бактериски нефритис кај пастрмките и гиродактилоза (*Gyrodactylus salaris*) треба да се изврши дијагностичко испитување во пролет и есен.

Заради контрола и надзор на пролетната вирамија кај крапот, треба да се врши дијагностичко испитување. Редовно испитување еднаш годишно во рана пролет, треба да се врши во одгледувалишта кои произведуваат конзумна риба, рибен подмладок, како и кај одгледувалишта на крап одгледуван во кафези/мрежи.

Доколку одгледувачите не извршат земање на примероци од одгледувалишта на аквакултура, овие активности ќе ги спроведат официјалните ветеринари.

Трошоците за земањето примероци и дијагностичките испитувања на болестите заразната некроза на панкреасот кај пастрмките, бактериски нефритис кај пастрмките, гиродактилоза и пролетната виремија на крапот се на товар на одгледувачите.

Член 2

Мониторинг на вектори

Во текот на 2025 година треба да се спроведува ентомолошки мониторинг на присуство, динамика на појавување, географска распространетост, анализа на собраните вектори - инсекти како и вирусолошко испитување за присуство на вирусот на син јазик во популацијата на векторите од родот *Culicoides* (куликоиди).

Мониторингот се спроведува од страна на надлежните ветеринарните друштва и лабораторијата од членот 8 од оваа наредба.

Ветеринарните друштва треба да земаат примероци од заловени куликоиди и тоа во периодот од април до октомври (активна сезона) два пати месечно, на секои 14 дена, додека во март, ноември и декември (неактивна сезона) еднаш месечно.

Во зависност од епидемиолошката состојба ќе се спроведе и мониторинг на комарците - вектори на вирусот на западно нилска треска. Мониторингот ќе вклучува утврдување на присуството на вирусот во комарците - вектори. Постапувањето на стапиците ќе се спроведе два пати месечно на секои 14 дена во период од јуни до септември.

Трошоците за спроведување на активностите од ставови 1 и 2 на овој член се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

Податоците за земените примероци треба да се внесат во ИСАХВ во рок од два работни дена.

Член 3

Биосигурносни мерки

Во текот на 2025 година со цел постигнување на повисок степен на здравствена заштита на животните и луѓето, како и заштита на животната средина, надлежните ветеринарни друштва, официјалните ветеринари, одгледувачите, ловечките друштва, корисниците на дивеч во ловиштата, управувачите на ловиштата и Националните паркови треба да спроведат соодветни биосигурносни мерки.

3.1 Биосигурносни мерки на одгледувалишта на животни

Во текот на 2025 година при секој влез и излез во и од одгледувалиште на животни треба да се применуваат биосигурносни мерки што вклучува:

- користење на заштитна облека и обувки и
- чистење и дезинфекција или нештетно отстранување на употребената опрема, обувки и облека.

Во случај на појава на болести кои треба да се пријавуваат, дезинфекција, дезинсекција и дератизација (ДДД) се врши од овластените ветеринарни друштва по наредба на надлежниот официјален ветеринар, а врз основа на решение за прогласување на болест кај животните на територијата на државата донесено од директорот на Агенцијата согласно член 52 - а од Законот за ветеринарно здравство.

Трошоците за спроведување на ДДД кај болести кои треба да се пријавуваат се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година, освен доколку се утврди дека сопственикот не ги почитувал прописите од областа на ветеринарното здравство во кој случај, сопственикот може да ги сноси трошоците и до 100%.

При спроведување на ветеринарните активности, за секое животно треба да се користи стерилна игла.

3.2 Биосигурносни мерки во одгледувалишта за свињи

Во текот на 2025 година заради спречување на внесување и ширење на заразни и паразитски болести кај свињите, одгледувачите на свињи треба да ги воведат и одржуваат најмалку следните биосигурносни мерки:

а) во комерцијалните одгледувалишта за свињи со повеќе од 51 маторица и/или 1001 свиња за тов:

- треба да поседуваат документирани постапки за биосигурносни мерки;
- свињите треба да се чуваат во затворен простор;
- одгледувалиштето треба да биде оградено (по можност со двојна ограда на испустот);
- може да се внесуваат само свињи кои потекнуваат од регистрирано одгледувалиште и кои се пропратени со сертификат за здравствена состојба, при што не треба да внесуваат свињи од одгледувалишта кои при утврдување на ризик и категоризација на одгледувалишта на свињи се категоризирани со висок ризик, како и од одгледувалишта каде што воопшто не е утврден ризикот, односно не е спроведена категоризацијата;
- треба да спроведува редовно чистење, дезинфекција и дератизација на објектот, како и чистење и дезинфекција на возилата и за тоа да чуваат записи;
- треба да се воспостават и одржуваат дезинфекциони бариери за возила и луѓе на влезот во одгледувалиштето и дезинфекциони бариери за луѓе на влезот на секој објект во одгледувалиштето каде се чуваат животни;
- треба да водат евиденција за влез и излез на сите посетители и возила на одгледувалиштето;
- сите вработени и посетители при влез во одгледувалиштето треба да извршат дезинфекција на рацете и обувките;
- при секој влез во одгледувалиштето треба да се користи заштитна облека или посебна облека само за таа намена за време на престојот во објектот;
- треба да се обезбеди посебна просторија за гардероба со заштитна облека и санитарен јазол со простор/кабина за туширање и со опрема за перење на заштитната облека;
- не треба да се чуваат други видови на животни во одгледувалиштето каде што се чуваат свињи;
- треба да обезбедат изјави од вработените во одгледувалиштето дека не чуваат свињи во своите домови и дека не учествуваат во лов на диви свињи;
- одгледувачот треба да обезбеди нештетно отстранување на ѓубрето и отпадот од одгледувалиштето со што ќе се оневозможи ширење на болести на одгледувалиштето;
- не треба да се внесува храна за лична употреба од лицата кои работат на одгледувалиштето;
- свињите не треба да се хранат со кујнски отпад (помија);
- лицата кои работат на одгледувалиштето не треба да внесуваат или изнесуваат прибор и/или опрема во и од одгледувалиштето и
- треба да се води и редовно ажурира евиденција за сите промени на одгледувалиштето и да ги спроведуваат редовните годишни пописи согласно Законот за идентификација и регистрација на животните,

б) во комерцијалните одгледувалишта за свињи со една до 50 маторици и/или од 11 до 1000 свињи за тов:

- свињите треба да се чуваат во затворен простор;

- одгледувалиштето треба да биде оградено (по можност со двојна ограда) и свињите да не се изнесуваат на испаша;

- во одгледувалиштето може да се внесуваат само свињи кои потекнуваат од регистрирано одгледувалиште и кои се пропратени со сертификат за здравствена состојба, при што не треба да внесуваат свињи од одгледувалишта кои при утврдување на ризик и категоризација на одгледувалишта на свињи се категоризирани со висок ризик, како и од одгледувалишта каде што воопшто не е утврден ризикот, односно не е спроведена категоризацијата;

- треба да се спроведува редовно чистење, дезинфекција и дератизација на објектот и чистење и дезинфекција на возилата и за тоа да чуваат записи;

- треба да се воспостави и одржува дезинфекциона бариера за луѓе на влезот во одгледувалиштето каде се чуваат свињите;

- сите вработени и посетители при влез во одгледувалиштето треба да извршат дезинфекција на рацете и обувките;

- при секој влез во одгледувалиштето треба да се користи заштитна облека или посебна облека само за таа намена за време на престојот во одгледувалиштето;

- одгледувачот треба да обезбеди нештетно отстранување на ѓубрето и отпадот од одгледувалиштето со што ќе се оневозможи ширење на болестите на одгледувалиштето;

- не треба да се чуваат други видови на животни во одгледувалиштата каде што се чуваат свињи;

- треба да обезбедат изјави од вработените во одгледувалиштето дека не чуваат свињи во своите домови и не учествуваат во лов на диви свињи;

- не треба да се внесува храна за лична употреба од лицата кои работат на одгледувалиштето;

- свињите не треба да се хранат со кујнски отпад (помија);

- лицата кои работат на одгледувалиштето не треба да внесуваат или изнесуваат прибор и/или опрема во и од одгледувалиштето и

- треба да се води евиденција за сите движења на одгледувалиштето и да ги спроведуваат редовните годишни пописи согласно Законот за идентификација и регистрација на животните и Правилникот за идентификација и регистрација на животни од видот свињи (*) и

в) во одгледувалишта на свињи чувани за сопствени потреби без маторици кои имаат од 1 до 10 свињи за тов:

- свињите треба да се чуваат во затворен простор;

- одгледувалиштето треба да биде оградено и свињите да не се изнесуваат на испаша;

- во одгледувалиштата може да се внесуваат само свињи кои потекнуваат од регистрирано одгледувалиште и кои се пропратени со сертификат за здравствена состојба, при што не треба да се внесуваат свињи од одгледувалишта кои при утврдување на ризик и категоризација на одгледувалишта на свињи се категоризирани со висок ризик, како и од одгледувалишта каде воопшто не е утврден ризикот, односно не е спроведена категоризацијата;

- одгледувачот треба да спроведува редовно чистење, дезинфекција и дератизација на објектот, како и чистење и дезинфекција на возилата и за тоа да се чуваат записи;

- треба да се воспостави и одржува дезинфекциона бариера за луѓе на влезот во одгледувалиштето каде се чуваат свињите;

- одгледувачот треба да го ограничи влезот на луѓе и возила и да обезбеди прописно одлагање на ѓубрето и отпадот од одгледувалиштето;

- при секој влез на одгледувалиштето да користат заштитна облека или посебна облека само за таа намена за време на престојот во објектот;

- одгледувачот и посетителите при влез во одгледувалиштето треба да извршат дезинфекција на рацете и обувките;
- одгледувачот треба да обезбеди нештетно отстранување на ѓубрето и отпадот од одгледувалиштето со што ќе се оневозможи ширење на болести на одгледувалиштето;
- свињите не треба да се хранат со кујнски отпад (помија) и
- треба да водат тековна евиденција за сите промени на одгледувалиштето и да ги спроведуваат редовните годишни пописи.

Во новорегистрираните одгледувалишта на свињи и во одгледувалиштата кои претходно не биле категоризирани, категоризацијата ќе ја вршат овластените ветеринарни друштва по барање на одгледувачот. Трошоците за категоризација за утврдување на ризик по однос на биосигурностите мерки се на товар на одгледувачот.

3.3 Биосигурносни мерки на ловишта

Во текот на 2025 година ловечките друштва, корисниците на дивеч во ловиштата, управувачите на ловиштата и Националните паркови кои се во контакт и ракуваат со трупови од диви свињи треба да ги воведат и спроведуваат најмалку следните биосигурносни мерки на ловиштата:

- објектот/просторот за расекување, обработка, евисцерација и складирање на обработените трупови од дивеч треба да биде достапен за секое ловиште или група на ловишта. Објектот/просторот каде што се врши расекување, обработка, евисцерација и складирање на обработените трупови, треба да биде заштитен од неовластен пристап на лица и животни, снабден со вода, опрема за дезинфекција, ладилник и опрема за собирање отпад. Во случај кога на ловиштето не е определено место за расекување, обработка, евисцерација и складирање на обработените трупови од дивеч тогаш треба да се користи објектот/просторот на соседното/најблиското ловиште кое има определено место за расекување, обработка, евисцерација и складирање на обработените трупови дивеч;
- застреланите животни треба да останат во објектот/просториите на ловиштето сè додека не се добие резултат од извршеното дијагностичко испитување. За да се обезбеди следливост, труповите треба индивидуално да се обележат;
- внатрешните органи од застреланите животни не треба да се отстрануваат на местото на застрелување. Застреланите животни треба да се обработат во објектите/просториите за расекување, обработка, евисцерација и складирање на обработените трупови;
- по расекувањето, обработката, евисцерацијата и складирањето на обработените трупови, просторот, опремата и транспортните средства треба да се исчистат и дезинфицираат со одобрени средства за дезинфекција и
- отпадоците од животните при расекувањето, обработката, евисцерацијата и складирањето на обработените труповите треба да се соберат и преработат во согласност со Законот за нуспроизводи од животинско потекло (*).

Корисниците на дивеч во ловиштата и управувачите на ловиштата треба еднаш неделно да вршат пребарување на ловиштата за пронаоѓање на угинати диви свињи.

Доколку се пронајде труп од угинато диво животно:

- треба веднаш да се пријави до официјалниот ветеринарен инспектор или надлежното ветеринарно друштво;
- трупот треба нештетно да се отстрани со закопување на лице место или да се стави во кеса за еднократна употреба или друго помошно средство за транспорт на начин да се спречи истекување на отпад и телесни течности и да се пренесе до најблиското место назначено за таа намена. Објектот/просторот кој е назначен за отстранување на трупови од угинати диви свињи треба да биде заграден;

- по земањето на примероци и отстранувањето на трупот, треба да се изврши дезинфекција на место каде што е пронајден трупот;
- доколку се користи облека за еднократна употреба истата треба нештетно да се отстрани;
- доколку се користи облека и обувки за повеќекратна употреба истите треба темелно да се исчистат и дезинфицираат;
- опремата, оружјето и средствата за транспорт треба темелно да се исчистат и дезинфицираат и
- дезинфекцијата се спроведува од надлежното ветеринарно друштво или обучено лице од ловното друштво или корисникот на дивеч во ловиштата или управувачот на ловиштата и е на товар на ловното друштво, корисникот на дивеч во ловиштата или управувачот на ловиштата.

3.4 Проценка на нивото на биосигурност во одгледувалишта и нивна категоризација

Во текот на 2025 година врз основа на програма и методологија за проценка на нивото на биосигурност во одгледувалиштата и нивна категоризација, донесени од страна на директорот на Агенцијата ќе се врши континуиран мониторинг на нивото на биосигурноста во одгледувалиштата што ќе придонесе во превенција на здравјето на животните и во дизајнирање на епидемиолошки анализи на ризици, и тоа за:

- развој на метод за проценка на нивото на биосигурност во одгледувалишта на свињи чувани за сопствени потреби без маторици кои имаат од 1 до 10 свињи за тов;
- тестирање и адаптација на меѓународно применливи протоколи за проценка на биосигурноста во комерцијални одгледувалишта за свињи;
- развој на метод за проценка на нивото на биосигурност во комерцијални одгледувалишта на живина и
- проценка на биосигурноста и категоризација на комерцијални одгледувалишта на молзни крави.

Спроведувањето на проценката на биосигурноста на одгледувалиштата на молзни крави ќе је извршуваат овластените ветеринарни друштва.

Активностите предвидени во оваа потточка ќе ги спроведува лабораторијата од членот 8 од оваа наредба. Трошоците за спроведување на активностите за проценка на нивото на биосигурност во одгледувалишта и нивна категоризација се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

3.5 Биосигурносни мерки во одгледувалишта на живина

Во текот на 2025 година во случај на појава или на зголемен ризик од болеста високо патогена авијарна инфлуенца кај птиците во Република Северна Македонија на локалитети каде престојуваат диви и други птици, како и на одгледувалишта на живина на целата територија на земјата треба да се воведат и одржуваат најмалку следните биосигурносни мерки:

- затворање на живината и другите птици во нивните одгледувалишта/живеалишта или на друго место каде можат да бидат изолирани за да се спречи контакт со други диви птици,
- одвоено чување на домашни патки и гуски од останатите видови на живина,

- користење на заштита облека и дезинфекција на обувките при влегување во одгледувалишта на живина,
- поставување на дезинфекциони бариери при влез во комерцијалните одгледувалишта на живина согласно технолошките барања на објектот,
- чување на храната за животни во посебни делови од одгледувалиштата каде ќе се спречи контакт со диви птици и глодари,
- отстранување на угинатите птици и ѓубрето на начин на кој што ќе се ограничи ширење на болеста помеѓу одгледувалиштата,
- не треба да се врши снабдување на живината со вода од резервоари со површинска вода до кои имаат пристап диви птици и
- задолжително пријавување на промени на здравствената состојба кај живината и дивите птици, пријавување на зголемена смртност или клинички знаци кои укажуваат на авијарна инфлуенца до надлежниот официјален ветеринар.

Член 4

Пријавување на болести кај животните

Во текот на 2025 година со цел навремено известување и ажурирање на податоците за појава на болести кај животните до Светската организација за здравствена заштита на животите (WOAH), како и во Системот за пријава на болести на Европската комисија (ADIS), потребно е навремено пријавување на постоење на сомнеж на болест кај животните до Агенцијата.

Трошоците за земање и дијагностичко испитување на примероци земени во случај на сомнеж се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година. Податоците за земените примероци треба да се внесат во ИСАХВ во рок од два работни дена.

4.1 Пасивен надзор кај копнени животни

Во текот на 2025 година одгледувачите на домашни и диви животни треба да пријават зголемена смртност (повисока од технолошката) или појава на клинички симптоми пропишани во прописите од областа на ветеринарото здравство за болестите од член 49 став (2) точки а) и б) од Законот за ветеринарно здравство, а особено за опасни заразни болести од листата на Светската организација за здравствена заштита на животите (WOAH).

Од животните или труповите од угинатите животни, кај кои се утврдени клинички знаци или промени кои укажуваат на можно присуство на болест од член 49 став (2) точки а) и б) од Законот за ветеринарно здравство, се земаат примероци само доколку е поставен сомнеж од доктор по ветеринарна медицина од надлежно ветеринарно друштво и/или официјален ветеринар.

Со цел зајакнување на пасивниот надзор и подигнување на свестноста на одгледувачите во однос на пријавата на сомнеж на болести кои припаѓаат на категорија А како што се чума кај мали преживари и/или сипаници кај овци и кози, од страна на Агенцијата ќе се организираат информативни состаноци и кампањи за ризиците и начините на внесување на овие болести во одгледувалиштата и штетните последици кои би произлегле од нивното појавување.

Секој случај на абортус, одгледувачот треба да го пријави до надлежното ветеринарно друштво, кое треба да земе примероци за дијагностичко испитување од следните видови животни и за следните болести земајќи ги во предвид клиничката слика и епидемиолошката состојба:

- 1) копитари: лептоспироза, листериоза и хламидиоза;
- 2) говеда: бруцелоза, лептоспироза, Q - грозница, листериоза, хламидиоза, салмонелоза, токсоплазмоза, инфективен говедски ринотрахеит, говедска вирусна дијареа и болест на чвореста кожа;
- 3) овци/кози: бруцелоза, лептоспироза, Q - грозница, листериоза, хламидиоза, салмонелоза и токсоплазмоза и
- 4) свињи: класична чума кај свињите, африканска чума кај свињите, бруцелоза, Аујецки болест.

Од сите животни или трупови кај кои се утврдени клинички знаци или промени кои укажуваат на некоја од болестите од член 49 став (2) точки а) и б) од Законот за ветеринарно здравство, утврдени при ante - mortem односно post - mortem преглед во кланица, треба да се земат примероци за дијагностичко испитување за потврдување односно отфрлање на сомнежот. Пријава на сомнеж се врши со користење на образецот од Прилог 4 од Правилникот за начинот и постапката за пријавување на болестите кои задолжително се пријавуваат и листа на болести кај животните кои задолжително се пријавуваат (*).

Пакувањето и транспортот на примероците во лабораторија треба да се врши на начин како што се постапува со инфективен материјал.

Трошоците за земање и дијагностичко испитување примероци земени во случај на сомнеж се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

4.2 Пасивен надзор кај аквакултура

Во текот на 2025 година заради утврдување на здравствениот статус во објектите за производство на аквакултура, како и за унапредување на нивото на здравствена заштита на аквакултурата, одгледувачите на аквакултура треба редовно да ја пријавуваат зголемената смртност на своето одгледувалиште до надлежното ветеринарно друштво или до официјалениот ветеринар.

Зголемена смртност се пријавува доколку надминува кумулативна смртност од 0,5% од вкупниот број или маса на рибите во еден одгледувачки објект на неделно ниво.

Лицата кои стопанисуваат со риболовните води, членови на риболовни здруженија и/или службени лица кои спроведуваат контроли, треба да ги пријават до официјалниот ветеринар сите случаи на клинички знаци на присуство на болест или зголемена смртност.

Од животните од аквакултура или од угинати животни од аквакултура кај кои се утврдени клинички знаци или промени кои укажуваат на некоја од болестите од член 49 став (2) точки а) и б) од Законот за ветеринарно здравство, се земаат примероци само доколку е поставен сомнеж од доктор по ветеринарна медицина од надлежно ветеринарно друштво и/или официјален ветеринар.

Трошоците за земање и дијагностичко испитување примероци земени во случај на сомнеж се на товар на Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните во 2025 година.

Член 5

Идентификација и регистрација на животните

Во текот на 2025 година заради контрола на движењето и здравствената состојба на животните во 2025 година треба да се продолжи со спроведување на одредбите од Законот за идентификација и регистрација на животните, за видовите на говеда, овци и кози, свињи, копитари и домашните миленици.

При спроведување на мерките од оваа наредба, вклучувајќи ги и земањето примероци за дијагностичко испитување, вакцинации и клинички прегледи на одгледувалишта, ветеринарното друштво треба да ја ажурира бројната состојба на следните видови животни на одгледувалиштето: говеда, овци и кози, свињи, копитари, домашни миленици и работни/овчарски кучиња во регистрите на одгледувалишта и податоците да ги внесе во ИСАХВ во рок од два работни дена.

Ажурирањето од ставот 2 на овој член треба да ги содржи следните податоци:

- вкупен број на животни во одгледувалиштето по видови;
- вкупен број на обележани и регистрирани животни и
- вкупен број на делумно обележани и необележани животни.

Ажурирањето на податоците од ставот 3 на овој член го вршат овластените ветеринарни друштва согласно член 24 став (5) од Законот за идентификација и регистрација на животните.

Член 6

Движење на животни

Во текот на 2025 година надлежното ветеринарното друштво треба да издава сертификат за здравствена состојба на животните само доколку во него е наведено РБО - то на крајната дестинација. Доколку купувачот во моментот на купопродажба нема РБО, треба да се внесе матичниот број на купувачот, а официјалниот ветеринар на купувачот ќе му наложи да се регистрира како одгледувач на животни во рок од 48 часа. По регистрацијата на новиот одгледувач треба да му се додели РБО и да се внесат животните. Надлежното ветеринарно друштво кое го издава сертификатот за здравствена состојба на животните треба да го извести надлежниот официјален ветеринар за сите вакви случаи.

Движењето на живи животни од видот свињи треба да се врши само согласно дадената шема на движење на живи животни од видот свињи во Прилог 5 кој е составен дел на оваа наредба.

Движењата на живи животни од аквакултура може да се врши само доколку тие потекнуваат од одобрено одгледувалиште за животни од аквакултура и се пропратени со сертификат за здравствена состојба. Од неодобрено одгледувалиште на аквакултура може да се врши единствено движење на свежи риби наменети за употреба согласно одредбите од член 50 од Законот за безбедност на храната (*).

За сите утврдени неправилности надлежното ветеринарно друштво треба да го извести официјалниот ветеринар.

Член 7

Спроведување на мерки за заштита и благосостојба на животните

Во период од март - јуни 2025 година општините, општините во град Скопје и градот Скопје треба да спроведат проценка на популација на бездомните кучиња.

До крајот на декември 2025 година општините, општините во градот Скопје и градот Скопје треба да вршат заловување на бездомните кучиња согласно план и програма за контрола на популација на бездомни кучиња согласно член 28 став (3) од Законот за заштита и благосостојба на животните, кои се одобрени од Агенцијата врз основа на проценката на популација на бездомните кучиња.

Член 8

Институција која го врши дијагностичко испитување

Во текот на 2025 година дијагностичките испитувања предвидени со оваа наредба ги извршува овластената национална референтна лабораторија која за спроведување на дијагностички испитувања за наведените активности има склучено договор со Агенцијата и ги исполнува условите за вршење на дејноста утврдени со Законот за ветеринарно здравство.

Член 9

Субјекти кои ги спроведуваат мерките согласно оваа наредба

Мерките од член 1 точка 1, точка 2, точка 3, точка 4, точка 5, точка 6, потточки 6.1 и 6.2, членови 2, 4, 5 и 6 од оваа наредба ги извршуваат ветеринарните друштва кои согласно членови 41 и 41 - а од Законот за ветеринарно здравство имаат склучено договор за вршење на активности од јавен интерес од областа на здравствената заштита на животните. За извршување на мерките, се плаќа надоместок определен согласно Одлуката за висината на надоместоците за спроведување на активности од јавен интерес од областа на здравствена заштита на животните и Одлуката за висината на надоместоците за спроведување на системот за идентификација и регистрација на животните и висината на надоместокот за дополнителни официјални контроли, донесени од Владата на Република Северна Македонија.

Мерките од член 5 од оваа наредба и идентификацијата и регистрацијата на одгледувалиштата и животните заради здравствена заштита на животните, на сите одгледувалишта во населените места, ги извршуваат ветеринарните друштва на кои овие населени места им се распределени со јавниот повик објавен согласно член 40 од Законот за ветеринарно здравство, освен на одгледувалиштата кои имаат договор со друго ветеринарно друштво. За извршување на мерките, се плаќа надоместок определен согласно Одлуката за висината на надоместоците за спроведување на активности од јавен интерес од областа на здравствена заштита на животните и Одлуката за висината на надоместоците за спроведување на системот за идентификација и регистрација на животните и висината на надоместокот за дополнителни официјални контроли, донесени од Владата на Република Северна Македонија.

Мерките од ставовите 1 и 2 на овој член, ветеринарните друштва треба да ги спроведат во предвидениот рок согласно оваа наредба. Доколку заради неоправдани причини ветеринарното друштво не ги спроведе активностите во утврдениот рок, ветеринарното друштво треба да ги спроведе активностите на сопствен трошок.

Мерките од член 1 точка 6 потточка 6.2 од оваа наредба ги извршува одгледувачот, општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, а ги спроведуваат ветеринарните друштва кои имаат склучено договор со одгледувачот, општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

Мерките од член 1 точка 3 потточка 3.2, точка 6 потточки 6.4.1 и 6.5 и член 3 точка 3.3 од оваа наредба ги извршуваат и ловечките друштва, корисниците на дивеч во ловиштата, управувачите на ловиштата и Националните паркови кои имаат склучено договор за земање на примероци од диви животни и птици заради контрола, сузбивање и искоренување на заразни болести во Република Северна Македонија.

Мерките од член 1 точка 1, точка 2, точка 3, точка 4, точка 5, точка 6, точка 7, член 2 и член 4 од оваа наредба ги спроведува и овластената лабораторија од членот 8 од оваа наредба со која Агенцијата има склучен договор за лабораториски услуги за здравствена заштита на животните.

Мерките од член 3 потточките 3.1, 3.2 и 3.3 од оваа наредба се на товар на одгледувачите на животни и на ловечките друштва, корисниците на дивеч во ловиштата или управувачите на ловиштата.

Мерките од член 7 од оваа наредба треба да ги спроведат општините, општините во градот Скопје и градот Скопје во предвидениот рок.

Член 10

Водење евиденција и известување за спроведените активности

Во текот на 2025 година, примероците кои ветеринарното друштво ги испраќа на дијагностичко испитување треба да бидат означени и пропратени со писмо до лабораторија согласно методологијата на работа на ИСАХВ.

Примероците кои ловечките друштва, корисниците на дивеч во ловиштата, управувачите на ловиштата и Националните паркови ги испраќаат на дијагностичко испитување треба да бидат пропратени со записник од официјален ветеринар кој ќе ја потврди активноста и да бидат внесени во ИСАХВ во рок од два дена.

Овластената лабораторија од членот 8 од оваа наредба ги прима примероците за дијагностичко испитување, само доколку истите се соодветно означени и води електронска евиденција за извршените дијагностички анализи. Лабораторијата ги доставува резултатите од извршените дијагностички испитувања до ИСАХВ, Агенцијата, официјалните ветеринари и ветеринарните друштва кои ги доставиле примероците, веднаш по електронска пошта, а доколку постои техничка можност, резултатите може да се доставуваат и по електронски пат авторизирани со електронски потпис.

За сите активности извршени согласно оваа наредба (вклучително и активностите кои се на товар на одгледувачот), ветеринарното друштво треба на лице место да пополни и издаде Потврда за извршена активност согласно Годишната наредба дадена во Прилог 6, кој е составен дел од оваа наредба во три примероци, по еден за одгледувачот на животните, официјалниот ветеринар и ветеринарното друштво.

Потврдата за извршена активност согласно Годишната наредба од ставот 4 на овој член се изготвува и издава од страна на Ветеринарната комора на Република Северна Македонија.

Доколку одгледувачот на животните од било кои причини одбие спроведување на некоја од мерките од оваа наредба во неговото одгледувалиште, ветеринарното друштво треба веднаш да го известат официјалниот ветеринар, писмено, со пополнување на Пријава за одбивање на извршување на наредени мерки дадена во Прилог 7, кој е составен дел од оваа наредба.

Говедата, овците, козите, свињите, копитарите, домашните миленици, пчеларниците и одгледувалиштата на живина и аквакултура кои подлежат на некоја од мерките пропишани со оваа наредба треба да бидат трајно идентификувани и регистрирани според Законот за идентификација и регистрација на животните.

Член 11

Завршна одредба

Оваа наредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 02-943/2
10 март 2025 година
Скопје

Агенција за храна и ветеринарство
Директор,
д-р **Оливер Миланов**, с.р.

ПРИЛОГ 1

**НАСЕЛЕНИ МЕСТА КАДЕ ЌЕ СЕ ВРШИ ВАКЦИНАЦИЈА ПРОТИВ БРУЦЕЛОЗА
КАЈ ОВЦИ И КОЗИ**

Реден број	Населено место	Општина	Регион
1.	Лажани	Долнени	Пелагониски
2.	Врбјани	Кривогаштани	Пелагониски
3.	Мало Коњари	Прилеп	Пелагониски
4.	Неготино - Полошко	Врапчиште	Полошки
5.	Топлица	Врапчиште	Полошки
6.	Корито	Гостивар	Полошки
7.	Падалиште	Гостивар	Полошки
8.	Форино	Гостивар	Полошки
9.	Чегране	Гостивар	Полошки
10.	Сопот	Куманово	Североисточен
11.	Алашевце	Липково	Североисточен

ПРИЛОГ 2

**ПРЕГЛЕД НА НАСЕЛЕНИ МЕСТА КАДЕ ЌЕ СЕ ИЗВРШИ ПРЕВЕНТИВНА ВАКЦИНАЦИЈА ПРОТИВ
АНТРАКС КАЈ ГОВЕДА, ОВЦИ, КОЗИ, КОПИТАРИ И СВИЊИ**

Реден број	Година/ станал дистрикт	Населено место	Епизоотиолошка единица	Година под контрола (до кога трае дистриктот)
1.	2003	Оризари	Велес	2025
2.	2003	Бачиште	Зајас	2025
3.	2003	Лешница	Зајас	2025
4.	2003	Речани	Зајас	2025
5.	2003	Грешница	Зајас	2025
6.	2003	Забрчани	Прилеп	2025
7.	2003	Горно Барбарово	Пробиштип	2025
8.	2003	Трипатанци	Пробиштип	2025
9.	2009	Велес	Велес	2029
10.	2015	Раовиќ	Сарај	2035
11.	2019	Долно Строгомиште	Зајас	2039
12.	2019	Горно Строгомиште	Зајас	2039

ОЗНАКИ НА ОПШТИНИ

Реден број	Општина	Код
1	Аеродром	SAE
2	Арачиново	AR
3	Берово	BE
4	Битола	BT
5	Богданци	BO
6	Боговиње	BG
7	Босилово	BS
8	Брвеница	BR
9	Бутел	SBU
10	Валандово	VA
11	Василево	VL
12	Вевчани	VV
13	Велес	VE
14	Виница	VI
15	Врапчиште	VH
16	Гази Баба	SGB
17	Гевгелија	GE
18	Гостивар	GV
19	Градско	GR
20	Дебар	DB
21	Дебарца	DA
22	Делчево	DE
23	Демир Капија	DK
24	Демир Хисар	DH
25	Дојран	DO
26	Долнени	DE
27	Ѓорче Петров	SGP
28	Желино	ZE
29	Зелениково	ZK
30	Зрновци	ZR
31	Илинден	IL
32	Јегуновце	JG
33	Кавадарци	KA
34	Карбинци	KB
35	Карпош	SKX
36	Кисела Вода	SKV
37	Кичево	KI
38	Конче	KN

39	Кочани	OC
40	Кратово	KR
41	Крива Паланка	KP
42	Кривогаштани	KG
43	Крушево	KS
44	Куманово	KU
45	Липково	LI
46	Лозово	LO
47	Маврово и Ростуша	MR
48	Македонска Каменица	MK
49	Македонски Брод	MB
50	Могила	MG
51	Неготино	NE
52	Новаци	NV
53	Ново Село	NS
54	Охрид	OH
55	Петровец	PE
56	Пехчево	PH
57	Пласница	PN
58	Прилеп	PP
59	Пробиштип	PS
60	Радовиш	RA
61	Ранковце	RN
62	Ресен	RE
63	Росоман	RM
64	Сарај	SSA
65	Свети Николе	SN
66	Сопиште	SO
67	Старо Нагоричане	SN
68	Струга	SU
69	Струмица	SR
70	Студеничани	ST
71	Теарце	TR
72	Тетово	TE
73	Центар	SCE
74	Центар Жупа	CZ
75	Чаир	SCH
76	Чашка	CA
77	Чешиново - Облешево	CO
78	Чучер - Сандево	CS
79	Штип	ST
80	Шуго Оризари	SSO

ПРИЛОГ 4

ИЗЈАВА ЗА ЧУВАЊЕ НА КУЧЕ КОЕ Е ЗАБОЛЕНО ОД ЛАЈШМАНИОЗА

Јас, долупотпишаниот _____ од _____ со живеалиште на адреса _____ матичен број на граѓанинот _____, под целосна материјална и кривична одговорност за моето куче со број на микрочип _____ кое е позитивно на болеста лајшманиоза изјавувам дека:

1. Сум свесен за ризиците по здравјето на луѓето и животните кои произлегуваат од чување на кучето,
2. На моето куче редовно ќе му ја давам пропишаната терапија вклучително аплицирање на препарат кој делува на причинителот на лајшманиоза и редовно ќе го третирам со средство кое делува репелентно за песочните мушички и ендо паразити согласно упатството на производителот и надлежниот доктор по ветеринарна медицина,
3. Ќе ја запазам благосостојбата на животното,
4. Ќе овозможам официјална контрола на барање на официјален ветеринар,
5. Кучето на секои четири месеци ќе го носам на ветеринарно-медицински преглед каде ќе се следи здравствената состојба со посебен фокус на физиолошките и лабораториските параметри, титарот на антитела и општата здравствена состојба на животното,
6. Доколку кучето угине или му се влоши состојбата веднаш ќе го известам надлежниот доктор по ветеринарна медицина и
7. Доколку поради текот на болеста прогнозата е неповолна, лечењето е неуспешно или не е можно, кучето претрпува болка, страда и му е загромена благосостојбата ќе дозволам да биде еутаназирано од страна на доктор по ветеринарна медицина.

Изјавил:

Датум:

Место:

ПРИЛОГ 5

ШЕМА ЗА ДВИЖЕЊЕ НА ЖИВИ ЖИВОТНИ ОД ВИДОТ СВИЊИ

	Низок ризик	Среден ризик	Висок ризик	Цела територија	Регион
Низок ризик	+	+	-	+	+
Среден ризик	-	+	-	-	+
Висок ризик*	-	-	-	-	-

+ дозволено движење

- не дозволено движење

*исклучиво директно во кланица во регионот или од соседен регион доколку во регионот на потекло на животните нема кланици

Движењето на свињи од одгледувалишта со низок ризик може да се врши кон одгледувалишта со низок или среден ризик на целата територија на државата.

Движењето на свињи од одгледувалишта со среден ризик може да се врши само кон одгледувалишта со среден ризик исклучиво во истиот регион.

Движењето на свињи од одгледувалишта со висок ризик може да се врши само кон кланица од истиот регион или од соседен регион доколку во регионот на потекло на животните нема кланица.

Колење на свињи за домашна употреба може да се врши само доколку одгледувачот го пријави колењето до надлежниот официјален ветеринар.

ПРИЛОГ 6

ПОТВРДА ЗА ИЗВРШЕНА АКТИВНОСТ СОГЛАСНО ГОДИШНАТА НАРЕДБА ВО 2025 ГОДИНА			
Податоци за одгледувалиштето			
Име и презиме _____		РБО	
Адреса _____	Населено место _____	Општина _____	
Географски координати:	X _____	Y _____	
Број на животни во електронската база на податоци: говеда _____; овци _____; кози _____; свињи _____; копитари _____; кучиња _____; мачки _____; друго _____.			
Болест	Активност	Датум	Број на животни
_____	_____	_____	_____
Забелешка:			
Назив и печат на ветеринарното друштво		Потпис и факсимил на овластеното лице	
Потпис на одгледувачот		Датум на издавање	

ПРИЛОГ 7

<p>ПРИЈАВА бр: ____ за одбивање на извршување на наредени мерки</p>
<p>На ден _____ 2025 година, ветеринарното друштво _____ беше одбиено од страна на одгледувачот _____ со РБО _____, од населено место _____, адреса _____, епизоотиолошка единица _____ да се извршат наредените мерки _____ предвидени со Годишната наредба за здравствена заштита на животните во 2025 година.</p>
<p>Причините за одбивање се:</p>
<p>Забелешки:</p>

Одговорно лице од надлежното ветеринарното друштво:

(потпис)